

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ หรือไม่

ข้อเท็จจริงได้ความว่า พนักงานอัยการจังหวัดแพร่ เป็นโจทก์ฟ้องนายนคร ดวงแก้ว ที่ ๑ นายสุบรรณ สาระพันธ์ ที่ ๒ เป็นจำเลย ความผิดฐานร่วมกันมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ (เฮโรอีน) จำนวนเป็นปริมาณเฮโรอีนไฮโดรคลอไรด์บริสุทธิ์ หนัก ๓๖.๕ กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยมีได้รับอนุญาต ศาลจังหวัดแพร่พิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง จำคุกคนละ ๑๕ ปี จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ จำคุกคนละ ๑๐ ปี บวกโทษจำคุก ๗ เดือน ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งรอการลงโทษไว้ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๔๔๘/๒๕๓๕ ของศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เข้ากับโทษในคดีนี้ รวมจำคุกจำเลยที่ ๑ มีกำหนด ๑๐ ปี ๗ เดือน และริบเฮโรอีนของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า ในชั้นจับกุมและสอบสวนจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพว่า ได้ซื้อเฮโรอีนมาเพื่อเสพ และแบ่งขายให้เพื่อนซึ่งติดยาเสพติด ชั้นพิจารณาจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพว่า ร่วมกันมีเฮโรอีนไว้ในความครอบครองเพื่อเสพ การที่ศาลชั้นต้นรับฟังคำให้การชั้นจับกุมและสอบสวน และในชั้นพิจารณา ผู้จับกุมและพนักงานสอบสวนเบิกความทำนองเดียวกันว่า ได้สอบถามจำเลยทั้งสองแล้ว จำเลยทั้งสองรับว่า ได้ซื้อเฮโรอีนเป็นเงินจำนวน ๔,๐๐๐ บาท เพื่อนำไปเสพและจำหน่ายให้เพื่อนซึ่งติดยาเสพติดเท่านั้น การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่าย จึงไม่ชอบด้วยเหตุผล

ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิจารณาแล้ว วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้

ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นข้อสันนิษฐานโดยเด็ดขาด เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันมีเฮโรอีนซึ่งคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์หนักถึง ๓๖.๘ กรัม ไว้ในครอบครองเช่นนี้ จึงถือได้ว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันมีเฮโรอีนดังกล่าวไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายแล้ว จำเลยทั้งสองจะอ้างหรือนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวหาได้ไม่ จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดตามฟ้อง พิพากษายืน

จำเลยทั้งสองฎีกาว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ใช้บังคับกับจำเลยทั้งสองไม่ได้ตามมาตรา ๖ อีกทั้งโจทก์ไม่มีพยานผู้ใด เห็นว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันจำหน่ายเฮโรอีน แม้จำเลยทั้งสองรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่ในชั้นศาล ได้ให้การปฏิเสธ เป็นภาระหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องนำพยานหลักฐานมาสืบพิสูจน์ให้เชื่อได้ว่าจำเลยทั้งสอง กระทำความผิด

ศาลฎีกาเห็นว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ยกบทบัญญัติพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง มาใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยชี้ขาดคดี ที่จำเลยฎีกาโต้แย้งว่า บทกฎหมายดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ เป็นกรณีมีข้อโต้แย้งว่า บทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้การพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และให้ส่งคำโต้แย้ง ของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ หรือไม่

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่การมีไว้ในครอบครองในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามที่รัฐมนตรีจะอนุญาตเป็นหนังสือเฉพาะราย หรือเฉพาะกรณี que เห็นสมควร

การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวน เป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหา หรือ จำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

พิจารณาแล้ว ความผิดอาญาเป็นความผิดที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคล การจะกล่าวหาบุคคลใดว่ากระทำความผิด จะต้องมีความผิดอาญาบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ กฎหมายอาญาได้แก่ กฎหมายทั้งหลายที่บัญญัติถึงความผิดและกำหนดโทษไว้ เป็นกฎหมายมหาชนสาขาหนึ่ง เพราะเป็นกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและรัฐ แตกต่างจากกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชน การบังคับตามโทษกฎหมายอาญาจะต้องพิสูจน์ว่า จำเลยกระทำความผิด การวินิจฉัยคดีก็แตกต่างกัน โดยในคดีอาญาโจทก์จะต้องพิสูจน์จนปราศจากสงสัยว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง แต่ในคดีแพ่งนั้นเป็นแต่เรื่องชั่งน้ำหนักพยาน ซึ่งย่อมหมายความว่า คู่ความไม่ต้องนำสืบข้อเท็จจริงจนกระจ่าง หากเพียงแต่สืบพอให้เกิดข้อสันนิษฐานเป็นคุณแก่ตน และอีกฝ่ายไม่สามารถหักล้างได้ก็ยอมชนะคดีได้แล้ว ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ บัญญัติว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย”

รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศยืนยันหลักประกันผู้ต้องหา หรือจำเลยเป็นหลักประกันขั้นต่ำ โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ว่า “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่การมีไว้ในครอบครองในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามที่รัฐมนตรีจะอนุญาตเป็นหนังสือเฉพาะรายหรือเฉพาะกรณีเห็นสมควร

การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติห้ามการมียาเสพติดในประเภท ๑ ไว้ในครอบครอง นอกจากรัฐมนตรีจะอนุญาตเป็นหนังสือเฉพาะรายเพื่อประโยชน์

ของทางราชการ วรรคสอง กรณีมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ไว้ในครอบครองคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามียาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ดังนั้น ความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครอง และมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เป็นความผิดคนละฐานความผิด และมีโทษแตกต่างกัน ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า “ผู้ใดมียาไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึงยี่สิบกรัมโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท” หากมียาไว้ในครอบครองมากขึ้น หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายตามบทบัญญัติของมาตรา ๑๕ วรรคสอง ต้องรับโทษหนักขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๖ บัญญัติว่า “ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษนั้นมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต”

เห็นว่า การที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ... ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่า ... มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” โดยโจทก์ไม่ต้องพิสูจน์ว่า จำเลยมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือห้ามมิให้จำเลยนำสืบโต้แย้งว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิดฐานนี้ เป็นกฎหมายที่บัญญัติแตกต่างไปจากหลักการขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญรับรอง หรือวางหลักประกันสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยขั้นต่ำไว้ แม้ยาเสพติดให้โทษเป็นภัยต่อสังคมและประเทศชาติอย่างร้ายแรง ผู้กระทำความผิดควรจะได้รับโทษหนักขึ้น เพื่อให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้คิดจะกระทำความผิดในภายหลัง และเพื่อให้เกิดความเข็ดหลาบแก่ผู้กระทำความผิดก็ตาม แต่จะบัญญัติกฎหมายให้แตกต่างไปจากหลักการของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศไม่ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ